

Esterházy János gróf a kisebbségi magyarság helyzetéről és a magyar-német sorsközösségről

Debrecen, augusztus 4. A nyári egyetemen kedden Esterházy János gróf, a Szlovákiai Magyar Párt elnöke tartott előadást „A nemzetiség viszonya az államhatalomhoz” címmel.

Esterházy János előadásában utalt arra, hogy a kisebbségi magyarság sorsa és kérdései szoros összefüggésben vannak a hazai magyarság sorsával és a nagy magyar tömegek kérdéseivel és sorsával. Így, amikor arról van szó, hogy a szlovákiai magyarság legnagyobb kérdése az: össze lehet-e egyeztetni a szlovákiai állampolgárságot és a jó magyarságot, akkor ennek a kérdésnek fontossága egész Magyarországra kihat. Ugyanis a mi nemzetiségeink, amelyek most visszatértek, 22 éven át önálló életet éltek, önálló öntudatuk, igényeik, önálló törekvéseik vannak, tehát számukra is nagy kérdés, hogy össze tudják-e egyeztetni nemzetiségi mivoltukat magyar állampolgárságukkal és akkor nekik is választ kell adniok erre a kérdésre olyan egyenesen és nyíltan, mint ép Szlovákiában a magyarság teszi.

Beszéde további során áttekintette a magyar államnak kisebbségi politikáját, visszanyulva egészen a szentistváni korig s mindenütt kimutatta, hogy a magyar állam kisebbségi politikája sohasem volt az elnyomás politikája. Nem volt az különösen a hazai németiséggel szemben. A magyar-német sorsközösség a régi múltba nyúlik vissza és a jövőre is kihat. Kiemelte, hogy a hazai németiség mindig a magyar gondolatnak a szolgálatában állott. Még a múlt századbeli nagy német törekvések sem tudtak benne gyökeret verni. Példaképpen felhozta, hogy a 48-as szabadságharcban a cipszerek nagyszámban vettek részt. A német-magyar sorsközösség megvan Szlovákiában is, meg is kell lennie továbbra is.

Ezután foglalkozott a szlovákiai magyarság helyzetével. Megállapította, hogy Szlovákiában a magyarság össze tudta egyeztetni az államhoz való hűségét és a magyarsághoz való tartozását, úgy tudott a szlovák államnak hasznos és cselekvő polgárra lenni, hogy magyarságát, kultúráját, népiségét semmiféle vonatkozásban nem adta fel. A szlovák állam ezt a törekvésüket állandóan

a legnagyobb megértéssel pártfogolta.

Előadása végén kéréssel fordult a magyar ifjúsághoz és a következőket mondotta:

— Arra kérem a magyar ifjúságot, tanulja meg a Magyarországon

lakó nemzetiségek nyelvét. Foglalkozzék a nálunk élő nemzetiségek kérdéseivel és nehézségeivel. Csak a nyelven át lehet megismerni a mi nemzetiségeinket és ez legyen a magyar ifjúság egyik legnagyobb feladata, mert ezzel tud legtöbbet használni a szentistváni alapokon álló magyar jövőnek. Távoli rokonnaink megismerése másodlagos kérdés, elsősorban azokat kell megismerni a lehető legszorosabban, akikkel közös a sorsunk és akikkel közös a kérdéseink. (MTI)

Alkalmasak-e a mai viszonyok a központi temető létesítésére

Szakértői hozzászólás a köztemetői szabályrendelet életbelépésével kapcsolatos kérdésekhez

(A Délmagyarország munkatársától) A köztemető létesítéséről a kötelező temetői ravatalozásról alkotott szabályrendelet életbelépésével kapcsolatban vasárnap számunkban közölt cikkünk nyomán széleskörű érdeklődést keltett a városfejlesztésnek ez a kétségtelenül egyik legfontosabb ügye. A szabályrendelet megalkotását megelőző viták és tárgyalások elvileg tisztázták és eldöntötték azt a kérdést, hogy Szegednek sürgős szüksége van a temetői kérdés rendezésére s a nagyvárosi fejlődés párhuzamos tengelyébe beállított központi temető létesítésére. Az összes illetékes és érdekelt tényezők s a kérdés szakértői jelenleg is változatlanul ezen az állásponton vannak a vélemények eltérése kizárólag abban jelentkezik, hogy vajon időszerű-e jelenleg hozzászólni a kérdéshez, illetve: szükséges-e az, hogy a szabályrendelet életbelépésének időpontja maga után vonja nyomában a központi temető megvalósítását is? A városvezetés, mint megírtuk, az az álláspont uralkodik, hogy a szabályrendelet életbelépése azzal a természetszerű konzekvenciával jár, hogy azonnal, vagy a lehetőségek határain belül a legrövidebb idő alatt meg is valósuljanak a szabályrendeletben foglalt rendelkezések. Vannak azonban olyan álláspontok is, amelyek szerint célszerű volna a megvalósítást későbbi időpontra halasztani s addig is, amíg ez bekövetkezik, provizórikus megoldásokat kell igénybevenni.

Ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban beszélgettünk a temetőrendezés egyik legbeavatottabb és leghivatottabb szakértőjével, aki már a szabályrendelet előkészítő tárgyalásai során is élénk részt vett az eszmecserekből s az ügy kialakulásának egyik legtevékenyebb tényezője volt. Informátorunk kifejtette, hogy az öthalmi megoldás valóban kedvezőnek látszik és széles perspektívákat tár a fejlődés elé, azonban a kérdés elbírálásánál vannak más megfontolandó szempontok is. Ezeknek a vizsgálatalánál mindenekelőtt abból kell kiindulni, hogy számításba kell venni a jelenlegi helyzetből folyó összes körülményeket.

— A köztemető létesítése a városnak rendkívül nagy befektetést, körülbelül egymillió pengő felhasz-

nálását jelentene — mondotta. Igaz ugyan, hogy a kalkulációk szerint ez az összeg majdan visszatérül, figyelembe kell azonban venni, hogy majd csak hosszú idő múlva és a kötelező temetői ravatalozás összes előfeltételeinek fennforgása után, amikor a temetői ravatalozások díjai kezdenek befolyjni a város kasszájába. A befektetett tőkét tehát hosszú ideig nélkülözni lenne kénytelen a város, ami, tekintettel, hogy milliók befektetéséről van szó, egyáltalán nem lehet közömbös a város anyagi helyzete szempontjából. Különösképpen ma nem lehet közömbös, amikor szinte napról-napra súlyosbodó anyagi terhekkel kell megbírkóznia a városnak. De a köztemető létesítése anyagi terheket helyezne a közönség vállára is, hiszen a sírboltok áthelyezése, síremlékek szállítása stb. ez mind anyagi megterheléssel jár. Valószínű, hogy a munka elindítása esetén a város gondoskodni fog róla, hogy a szükséges építkezési anyagok rendelkezésre álljanak, ismerte azonban azokat a nehézségeket, amelyek ma ezen a téren is fennállanak, ebből a szempontból sem helyeselhető feltétlenül az a terv, hogy a mai viszonyok között hozzákezdjen a város az új központi temető létesítéséhez, annál is inkább, mert a szabályrendelet ezt nem írja elő expressis verbis, hanem csak megadja a lehetőséget a városnak.

— Véleményem szerint a központi temető létesítését egy későbbi, kedvezőbb időpontra kell halasztani. Addig pedig, amíg ez megtörténik, mindazokhoz az áthidaló megoldásokhoz kell folyamodni, amelyek a szabályrendelet alapján szintén rendelkezésre állnak. Két temető van, amelyeknek a lezárása és megszüntetése valóban indokolt és sürgős. Ez a rókusi és a gyevi temető. A rókusi temető talaja annyira nedves, hogy a talajvíz a legnagyobb szárazságok idején is jelentkezik

Csak akkor lesz szép a lakása, ha butorát nálunk vásárolja!

ASZTALOSMESTEREK BUTOR CSARNOKA
Szendrői Géza és Társai
Szeged, Dugonics-tér 11.
Telefonszám: 19-82.

mind a két temetőt a városfejlődés már teljesen körülvette lakott városrészekkel. Ha ezeknek a temetőknek lezárása megtörténik, a belvárosi temetőben és a többi temetőben még mindig van annyi hely, hogy a temetkezéseket átmenetileg itt le lehet bonyolítani. A belvárosi temetőben például ötven évig lehet még temetkezni a terület megnagyobbítása nélkül.

— De vannak más szempontok is, amelyeket figyelembe kell venni. A villamosközlekedés kivezetése Óhatalomig szintén nem a legegyszerűbb dolgok közé tartozik s nehezen lehet elképzelni, hogy a jövő évben elkészülhessen és rendelkezésre állhasson ez az új villamosvasúti vonal. Azután az új köztemetőt közművekkel pl. magasnyomású vízvezetékekkel kell ellátni. A város tervpályázatát kíván kiírni a köztemető berendezésének terveire, ez is időt vesz igénybe, hosszabb időt vesznek majd igénybe az építkezések is, különösen a szükségletnek tökéletesen megfelelő központi ravatalozó felépítése. Mindezek olyan szempontok, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni s ezért tartanám helyesnek, ha a megvalósítás időpontjával kapcsolatban nem ragaszkodna a város a szabályrendelet életbelépésének időpontjához, hanem azt egy későbbi kedvezőbb időre halasztaná el.

Hitler levele egy kitüntetett repülőhöz

Berlin, augusztus 4. A Führer Boerenbrock törzsőrmesternek, egy vadászvezető repülőgépvezetőjének a tölgyfalombot adományozta a vaskezeszt lovagkeresztjéhez. Hitler az alábbi levelet intézte a kitüntetett vadászrepülőhöz:

„A népünk jövőjéért folyó harcban tanúsított hősiesség magatartásának hálás méltatásul a német véderő 108. katonájaként a tölgyfalombot adományozom a vaskezeszt lovagkeresztjéhez. Hitler.”

Boerenbrick, a 22 éves törzsőrmester a Mölders-vadászvezető kötelékébe tartozik és valamennyi légyőzelmét a szovjet elleni harcban érte el. Legutóbb kilenc ellenfelét lötte le és ezzel elérte 94-102. légyőzelmét. (MTI)

—000—

Laval párisi tárgyalásai

Páris, augusztus 4. Az OFI hírközlő iroda jelenti: Laval kedden délután fogadta a miniszterelnökségi, az ipari termelési, a munkaügyi államtitkárt, a pénzügyi államtitkárt, Barnaud főmegbízottat, aki a német-francia gazdasági kapcsolatok ügyét intézi, továbbá a kézműipari államtitkárt, valamint a prefektust. A délután folyamán a kormányelnök Scapini nagykövetet fogadta.

Laval párisi látogatása során megbeszélést folytatott a megszálló hatóságok képviselőivel közellátásügyi, valamint a kézműiparosságot érintő kérdésekről. (MTI)

Belvárosi Mozi

Ma premier és következő napokon!

HATÁRVADÁSZOK

A csempészek és határvadászok izgalmas harcai a tiroli havasok égbenyülő világában.

Grandiózus filmremek.

A főszerepekben:

HÖRBIGER ATTILA, GERDA MURUS és H. A. SCHLETOW.

UFA-HIRADO

5. 7. 9

KORZÓBAN

Ma premier!

A vér és szív szavának drámai küzdelme, az anyai szeretet örök szép himnusza!

KÉT ANYA

MARIA DENIS és STARACE SAINATI művészi alakításával